

Від народження до шести років: зростання та розвиток

Запитуйте. Малюки не можуть чекати.

Що

Таблицю створено для батьків, але вона буде корисною для всіх, хто знає маленьких діток або працює з ними.

Чому

Ця таблиця попереднього скринінгу допоможе вам швидко розпізнати можливі проблеми із зором, слухом і розвитком дитини. Таблиця допоможе всебічно поглянути на дитину. Ви спостерігатимете за розвитком дитини в таких сферах, як мислення, соціальні навички, слухання, розмова та рухова діяльність. Деякі рухові навички задіюють малі м'язи (наприклад, на пальцях), інші — великі м'язи (наприклад, на ногах). Важливо спостерігати за зором і слухом дітей будь-якого віку.

ВАЖЛИВО! Ця таблиця — це швидкий спосіб допомогти вам стежити за зором, слухом і розвитком вашої дитини, вона не призначена для перевірки, тестування чи оцінювання розвитку.

Як

У кожному розділі для вікової групи наведено такі види діяльності, які більшість дітей зможуть виконувати десь у період між початковим і кінцевим віком, що зазначено для цього розділу. Наприклад, до 12 місяців більшість дітей зможуть виконувати всі наведені види діяльності з розділу для вікової групи від 6 до 12 місяців. Однак більшість дітей не зможуть виконувати всі ці види діяльності в 6 місяців. Те саме стосується кожного розділу для вікової групи. Тому не турбуйтеся, якщо дитина на початку вікового рівня не може виконувати всі види діяльності. Оскільки діти розвиваються по-різному, не панікуйте лише тому, що дитина відстає в одному завданні.

Ознайомтеся з видами діяльності, що наведено відповідно до віку дитини, а також із тими, які зазначено для зору та слуху. Спостерігайте й слухайте, як грає дитина. Чи може дитина виконувати певні види діяльності? Важливо, щоб дитина мала час, простір і матеріали, необхідні для кожного виду діяльності. Наприклад, не кажіть, що дитина не може намалювати обличчя, якщо ви не дали їй папір, олівець або крейду.

Ви можете спостерігати за дитиною та дослухатися до неї протягом кількох днів, користуючись таблицею та зазначаючи будь-які проблеми, які вас хвилюють. Якщо дитина на вищому віковому рівні розділу не може виконувати всі види діяльності, сім'ї можуть поділитися своїми спостереженнями з фахівцем, який зможе докладніше дослідити розвиток дитини.

Коли

Спостерігайте за дитиною і дослухайтеся до неї, коли вона грається. Ви спостерігаєте, коли дитина перебуває у своєму звичайному стані. **Не користуйтеся цією таблицею, коли дитина хвора, утомлена або дратівлива.**

Що далі

Якщо у вас є занепокоєння щодо розвитку дитини, ви можете зателефонувати за номером Help Me Grow (Допоможи мені рости) Washington, який зазначено на зворотному боці цієї публікації, щоб дізнатися ім'я місцевого провідного Family Resources Coordinator (координатора сімейних ресурсів, FRC) у своєму регіоні. Крім того, лікар дитини, відділ охорони здоров'я або шкільний округ можуть допомогти сім'ї знайти найближчу установу, яка може провести докладнішу перевірку щодо розвитку, зору та/або слуху дитини.

Зір

Чи ваша дитина...

- Установлює зоровий контакт (дивиться в очі)
- Слідкує очима за рухомим предметом
- Ходить або повзає, зазвичай оминаючи предмети
- Дивиться на людей і речі обома очима
- Тримає предмети на звичайній відстані (після 6 місяців)
- Нормально ходить або повзає через тінисті ділянки або місця, які мають інший вигляд (килим, плитка)
- Дивиться на людей і речі, не скошуючи очей і не мружачись (після 9 місяців)
- Має прозорі не червоні очі, які не слезяться

Слух

Чи ваша дитина...

- Усвідомлює домашній шум (телефон, стукіт у двері, телевізор)
- Говорить не надто гучно або тихо
- Грає іграшками, які мають звукові ефекти (брязкальця, дзвіночки)
- Імітує звуки (після 1 року)
- Використовує деякі закінчення слів («s» або «ing» для англійської мови) після двох років
- Виконує усні вказівки
- Підтримує помірну гучність телевізора або радіо
- Слухає оповідання, записи або телебачення без труднощів
- Говорить зрозуміло для більшості людей (якщо старше 2–2,5 років)
- Приходить до вас, коли її кличуть з іншої кімнати (після 2 років)

Від народження до шести років: зростання та розвиток

Запитуйте. Малюки не можуть чекати.

Washington State Department of
CHILDREN, YOUTH & FAMILIES

Для батьків:

Батьки найважливіші люди в житті дитини. Ви найкраще знаєте свою дитину. Якщо вас турбує розвиток дитини, ви можете подати запит на оцінювання. Ставте запитання, якщо вони є або якщо маєте якісь занепокоєння. Зателефонуйте за номером Help Me Grow (Допоможи мені рости) Washington, щоб дізнатися ім'я місцевого Family Resources Coordinator (координатора сімейних ресурсів, FRC), який зможе вам допомогти.

Для постачальників послуг:

Діти зростають і розвиваються по-різному. Намагайтеся регулярно говорити з родинами про розвиток їхньої дитини. Запитуйте їх щодо нових навичок дитини, їхніх занепокоєнь, поділіться власними спостереженнями. Повідомляйте родинам, що в разі виникнення занепокоєнь, можна отримати додаткову інформацію та допомогу, зателефонувавши за номером Help Me Grow (Допоможи мені рости) Washington. Там родину направлять до місцевого Family Resources Coordinator (координатора сімейних ресурсів, FRC) у своєму регіоні. Ви також можете зателефонувати за номером Help Me Grow (Допоможи мені рости) Washington, щоб отримати ім'я та номер телефону FRC і поділитися цією інформацією безпосередньо з родиною.

DCYF не допускає дискримінації та забезпечує рівний доступ до своїх програм і послуг для всіх осіб незалежно від раси, кольору шкіри, статі, релігії, віросповідання, сімейного стану, національного походження, сексуальної орієнтації, віку, статусу ветерана або наявності будь-яких фізичних, сенсорних або розумових вад.

Якщо ви хочете отримати безкоштовні копії цієї публікації в альтернативному форматі чи на іншій мові, зв'яжіться з DCYF Constituent Relations (відділом конститутивного ставлення DCYF) за номером 1-800-723-4831 або електронною поштою communications@dcyf.wa.gov.

Від народження до 3 міс. Чи ваша дитина...

Чи ваша дитина...

- Піднімає голову та груди, коли лежить на животі
- Легко рухає руками й ногами
- Спостерігає за вашими рухами, повертаючи голову з боку в бік
- Легко бере пляшечку або груди та добре смокче
- Лякається або плаче від раптових гучних звуків
- Дивиться на вас, спостерігає за вашим обличчям
- Видає звуки булькання або воркування
- Посміхається у відповідь на вашу посмішку або розмову
- Легко замовкає, коли її втішають

3–6 міс. Чи ваша дитина...

- Грає ногами, коли лежить на спині
- Піднімає голову та груди, тримаючи вагу на руках, коли лежить на животі
- Тримає голову вертикально й впевнено без допомоги
- Перекочується із живота на спину й назад на живіт
- Грає своїми руками, з'єднуючи їх
- Дотягується до іграшки
- Бере іграшку в межах досяжності
- Повертає голову в бік звуків
- Видає багато різних звуків
- Голосно сміється
- Пробоє показувати симпатії та антипатії

6–12 міс. Чи ваша дитина...

- З деякою допомогою може встати
- Сідає без сторонньої допомоги, коли бавиться з іграшками
- Перекладає предмети з однієї руки до іншої
- Бере їжу пальцями та їсть
- Імітує махання рукою на прощання
- Повідомляє про свої потреби рухами та звуками
- Копіює звуки мови («ба-ба», «га-га»)
- Чергує види діяльності, коли грає з дорослим (дії, звуки або міміку)
- Розуміє просте запитання («Ти хочеш ще?»)
- Відрізняє батьків від чужинців

12–18 міс. Чи ваша дитина...

- Гуляє сама
- Бере маленькі предмети (розміром із родзинку)
- Складає предмети в контейнер і викидає їх звідти
- Кладе один предмет на інший
- Їсть сама з ложечки
- Кажє два або три різні слова додатково до «Мама» («мама») або «Dada» («тато»)
- Запитує щось, використовуючи слова
- Тримає чашку та п'є з неї, може трохи пролити
- Указує на кілька предметів або зображень, коли їх називають

18 міс.—2 р. Чи ваша дитина...

- Ходить вгору й вниз сходами, коли її тримають за руку
- Малює каракулі
- Рухає тілом під музику
- Складає два слова разом («ще соку»)
- Починає ставити запитання («сік?», «до побачення?»)
- Може сама з'їсти бутерброд, відкушуючи шматочки
- Знімає шкарпетки й взуття
- Розглядає з дорослим малюнки в дитячих книжках
- Робить простий вибір між іграшками (пазли або вантажівки)
- Копіює гру іншої дитини (наспання піску, кидання м'яча)

2–3 р. Чи ваша дитина...

- Добре ходить, бігає, зупиняється, підіймається сходами та присідає
- Складає один на одного 3 або більше предметів
- Самостійно користується ложкою та чашкою
- Дотримується двокрокових указівок («Візьми книгу та поклади її на стіл»)
- Називає п'ять або шість частин свого тіла
- Бере участь у простій розмові
- Відповідає на прості запитання «що» та «що робити» («Що ти хочеш на обід?»)
- Указує на предмети або називає їх, коли їй говорять про їх використання («З чого ти п'єш?»)
- Допмагає з простими завданнями (збирає іграшки)
- Регулярно використовує речення з 2 або 3 слів

3–4 р. Чи ваша дитина...

- Стрибає, бігає, кидає, залазить, добре зберігає рівновагу
- Малює крейдою кола, лінії та хрестики
- Використовує іграшки та інші речі для уявної гри
- Любить книжки з картинками та, коли їй читають
- Розуміє слова, які вказують, де знаходяться речі (позаду, під, в, на)
- Говорить зрозуміло
- Ставить багато запитань із «чому» і «що»
- Любить грати з іншими дітьми
- Може деякий час очікувати своєї черги
- Відповідає на прості запитання «де» та «хто»

4–5 р. Чи ваша дитина...

- Перекидається, танцює або грає в інші ігри, які задіють великі м'язи (наприклад, на ногах)
- Стрибає на одній нозі
- Малює обличчя, що дійсно схоже на обличчя
- Одягається з невеликою допомогою
- Запитує, використовуючи «що, де, хто та чому»
- Вимовляє більшість звуків англійської мови чітко, крім «s, z, th, r»
- Використовує слова, які вказують на розмір і кількість (великий, багато)
- Називає своє ім'я та прізвище
- Любить грати з однолітками

5–6 р. Чи ваша дитина...

- Любить ловити, кидати, бити м'яч
- Має хорошу рівновагу під час ігор, у яких задіюються великі м'язи (квач, акробатика, бейсбол)
- Любить різати ножицями
- Самостійно одягається, використовуючи гудзики, застібки та блискавки
- Виявляє інтерес до написання слів
- Розмовляє так, як розмовляють у родині (використовує подібні слова та речення)
- Виконує трикрокові вказівки в указаній послідовності («Візьми м'яч, поклади його в коробку з іграшками та підійди до стола»).
- Називає своє повне ім'я, вік і стать
- Любить організовані ігри з іншими дітьми (Саймон каже, квач)

Контакти:

Department of Children, Youth, and Families (Департамент у справах дітей, молоді та сім'ї) штату Washington Early Support for Infants and Toddlers Program (Програма ранньої підтримки для немовлят та малюків)

PO Box 40970
Olympia, Washington
98504-0970

esit@dcyf.wa.gov

www.dcyf.wa.gov/services/child-development-supports/esit

Help Me Grow (Допоможи мені рости) Washington
Телефон: 1-800-322-2588